

Töölöntorin yleinen ideakilpailu

4.6.-11.10.2019
Kilpailuohjelma

Helsinki

Helsinki

Kilpailuohjelma

Töölöntorin yleinen ideakilpailu

Helsingin kaupunki 2019

Takakannen kuva

Töölöntori vuonna 1936. Valokuvaaja on Veljekset Karhumäki Oy, Helsingin kaupunginmuseon kokoelmista.

Kartat ja kuvat

Helsingin kaupunki

Taitto

Pirita Meskanen, WSP Finland Oy

Sisällysluettelo

1. Kilpailukutsu	2
1.1. Kilpailun järjestäjät, luonne ja tarkoitus	2
1.2. Osallistumisoikeus	2
1.3. Kilpailuaikataulu	2
1.4. Palkinnot	2
1.5. Palkintolautakunta	4
1.6. Kilpailun säännöt	6
1.7. Kilpailuohjelman hyväksyminen	6
1.8. Kilpailun lähtöaineisto ja tiedottaminen	6
1.9. Kilpailun kieli	6
2. Kilpailutekniset tiedot	8
2.1. Ohjelma-asiakirjat	8
2.2. Kilpailuseminaari	8
2.3. Kysymykset	8
2.4. Kilpailuehdotusten näytteillepano	9
2.5. Kilpailuehdotusten vakuuttaminen ja palautus	9
2.6. Kilpailun ratkaiseminen ja tulosten julkistaminen	9
2.7. Jatkotoimenpiteet kilpailun jälkeen	9
3. Kilpailutehtävä	10
3.1. Taustaa	10
3.2. Kilpailualueen rajaus	12
3.3. Kilpailualueen kuvaus	14
3.4. Ideakilpailun tavoitteet	28
3.5. Suunnitteluohjeet	29
3.6. Arvosteluperusteet	30
4. Kilpailuehdotuksen laadintaohjeet	31
4.1. Kilpailuehdotuksessa esitettävä aineisto	31
4.2. Kilpailuaineiston toimitus	32
4.3. Kilpailusalaisuus	32
4.4. Kilpailuehdotusten sisäänjätö	33

1. Kilpailukutsu

1.1. Kilpailun järjestäjät, luonne ja tarkoitus

Helsingin kaupunki järjestää yhteistyössä Suomen Arkkitehtiliitto ry:n (SAFA) ja Suomen maisema-arkkitehtiliitto ry:n (MARK) kanssa Töölöntorin alueen kehittämistä yleisen ideakilpailun.

Kilpailu järjestetään julkisen hankintamennettelyn mukaisena suunnittelukilpailuna avointa menettelyä noudattaen.

Kilpailun tavoitteena on löytää uusia ideoita ja ratkaisuja alueen toteutuksen, toiminnallisen kehittämisen ja elinkeinon toimintaedellytysten parantamisen pohjaksi sekä löytää toteutuskelpoisia ratkaisuja jatkosuunnittelun lähtökohdaksi.

1.2. Osallistumisoikeus

Kilpailu on yleinen kilpailu ja se on avoin kaikille.

Kilpailun tuomariston jäsenet, sihteeri, näiden yhtiökumppanit ovat esteellisiä osallistumaan kilpailuun. Esteellinen on myös henkilö, joka on osallistunut kilpailuhankkeen valmisteluun, siinä määrin että hänellä on siitä huomattavaa lähtökohtae-tuutta muihin kilpailijoihin verrattuna tai päätöksentekoon mukaan lukien päätöksenteon valmistelu. Tulkintaa vaativissa tapauksissa SAFA:n ja MARK:n kilpailu-toimikunnat päättävät esteellisyydestä.

Kilpailukutsu julkaistaan Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosassa TED.

1.3. Kilpailuaikataulu

Kilpailu käynnistyy 4.6.2019 ja päättyy 11.10.2019.

Kilpailun tulos julkistetaan alkuvuodesta 2020.

1.4. Palkinnot

Kilpailun palkintoina jaetaan yhteensä 48.000 euroa seuraavasti:

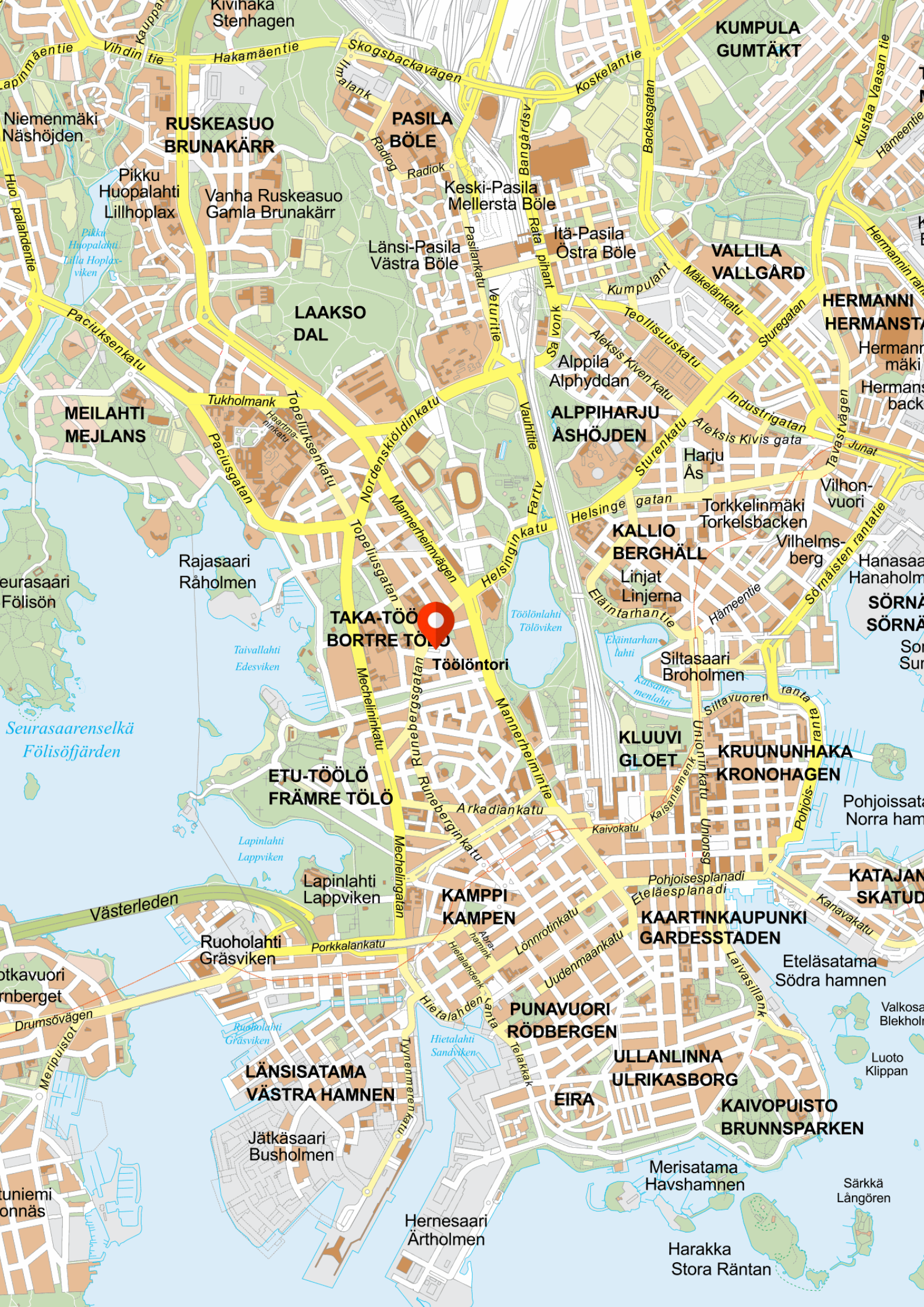
- 1. palkinto 25.000 euroa
- 2. palkinto 10.000 euroa
- 3. palkinto 8.000 euroa
- lunastus 5.000 euroa.

Palkintosummille haetaan verovapautta.

Palkintolautakunta voi yksimielisellä päätöksellään jakaa palkintoihin varatun summan toisin Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjen osoittamalla tavalla. Lisäksi palkintolautakunta voi jakaa kunniamainintoja.

Suomen Arkkitehtiliitto sekä Maisema-arkkitehtiliitto perivät kilpailusääntöjensä mukaisesti yhteensä 7 % palkinnoista ja lunastuksista. Palkinnot maksetaan Suomen Arkkitehtiliiton kautta.

TAKA-TÖÖLÖ
BORTRE TÖLÖ
Töölöntori

RUSKEASU
BRUNAKÄRR

PASILA
BÖLE

KUMPULA
GUMTÄKT

VALLILA
VALLGÅRD

HERMANNI
HERMANSTA

MEILAHTI
MEJLANS

LAAKSO
DAL

ALPPIHARJU
ÅSHÖJDEN

KALLIO
BERGHÄLL

ETU-TÖÖLÖ
FRÄMRE TÖLÖ

KLUUVI
GLOET

KRUUNUNHAKA
KRONOHAGEN

KAMPPI
KAMPEN

KAARTINKAUPUNKI
GARDESSTADEN

KATAJAN
SKATUD

LÄNSISATAMA
VÄSTRA HAMNEN

PUNAVUORI
RÖDBERGEN

ULLANLINNA
ULRIKASBERG

KAIVOPUISTO
BRUNNSPARKEN

Jätkäsaari
Busholmen

Hernesaari
Ärtholmen

Merisatama
Havshamnen

Särkkä
Långören

Harakka
Stora Rântan

1.5. Palkintolautakunta

Palkintolautakuntaan kuuluvat

Helsingin kaupungin edustajat:

- Mikko Aho, toimialajohtaja, palkintolautakunnan puheenjohtaja
- Marja Piimies, asemakaavapäällikkö
- Hanna Pikkarainen, tiimipäällikkö
- Jussi Luomanen, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö
- Jouni Heinänen, tiimipäällikkö
- Reetta Putkonen, liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö
- Marja-Leena Rinkineva, elinkeinojohtaja

Maisema-arkkitehtiliitto MARK:n nimeämä edustaja:

- Ranja Hautamäki, professori, maisema-arkkitehti MARK

Suomen Arkkitehtiliitto SAFA:n nimeämä edustaja:

- Hilla Rudanko, arkkitehti SAFA

Kilpailusääntöjen mukaisia ammattijäseniä palkintolautakunnassa ovat Aho, Piimies, Pikkarainen, Luomanen, Heinänen, Hautamäki ja Rudanko.

Kilpailun sihteerinä toimii arkkitehti Mervi Savolainen, WSP Finland Oy.

Lisäksi kilpailun palkintolautakunnan apuna toimii Helsingin kaupungin asiantuntijaryhmä, johon kuuluvat:

- asemakaavoitus: Crista Toivola
- kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu: Aino Leskinen
- liikenne: Pekka Nikulainen, Teemu Vuohtoniemi
- valaistus ja kaupunkimuotoilu: Pia Rantanen
- aluerakentaminen: Sirpa Kallio
- toritoiminta: Merja Sorakari
- yritystoiminta: Laura Yrjänä, Suvi Tuis-kunen
- tapahtumatoiminta: Päivi Munther
- rakennussuojelu: Mikko Lindqvist

Palkintolautakunta voi kuulla tarvittaessa myös muita asiantuntijoita.

Kilpailun sihteeri ja asiantuntijat eivät osallistu päätöksentekoon.

Helsingin kaupunki järjesti maaliskuussa 2019 torialueen yrittäjille ja Töölön alueen yhdistyksille suunnatun Visioverstas –työpajan torin kehittämistarpeiden ja ideoiden kartoittamiseksi. Töölöntorin seudun asukkailta on kerätty ideoita ja ajatuksia torin kehittämisestä verkkokyselyllä huhti-toukokuussa 2019.

Yrittäjiltä ja asukkailta kerättyjä ajatuksia on koottuna kilpailuohjelman liiteaineistossa.

Viistoilmakuva koilliseen
(Kaupunkimittauspalvelut, Helsinki 2019)

Kaupunkistrategian 2017-2021 mukaan Helsingin visiona on olla maailman toimivin kaupunki.

Yhtenä tavoitteena on tehdä Helsingistä kaupunki, jossa kaikki kaupunginosat ovat eläviä, viihtyisiä ja omaleimaisia ja asukkaat tuntevat kaupunginosan omakseen.

Töölöntorin ideakilpailun tavoitteena on luoda Töölöntorista kiinnostava kaupunkitila, joka luo kaupunkistrategian mukaisesti edellytykset kohtaamisille ja hyvinvoinnille.

1.6. Kilpailun säännöt

Kilpailussa noudatetaan Suomen Arkkitehtiliiton ja Suomen Maisema-arkkitehtiliiton kilpailusääntöjä.

1.7. Kilpailuohjelman hyväksyminen

Kilpailun järjestäjä, kilpailun palkintolautakunta sekä Suomen Arkkitehtiliiton sekä Maisema-arkkitehtiliiton kilpailutoimikunnat ovat hyväksyneet tämän kilpailuohjelman liiteasiakirjoineen.

1.8. Kilpailun lähtöaineisto ja tiedottaminen

Kilpailun asiakirjat ja liitteet ovat kilpailun ajan saatavilla verkossa osoitteesta

<http://www.hel.fi/suunnittelukilpailut>.

Kilpailun internetsivulla tiedotetaan kilpailuun liittyvistä asioista myös kilpailuajan kuluessa.

1.9. Kilpailun kieli

Kilpailun kieli on suomi. Kilpailuohjelma ja arvostelupöytäkirja julkaistaan suomen kielellä.

Kilpailuehdotuksen voi laatia suomen, ruotsin tai englannin kielellä.

Viistollmakuva luoteeseen
(Kaupunkimittauspalvelut, Helsinki 2019)

2. Kilpailutekniset tiedot

2.1. Ohjelma-asiakirjat

Kaavat, kartat

1. pohjakartta (pdf, dwg)
2. kilpailualueen rajausta (pdf)
3. maanalainen asemakaava 12290 (17.6.2015)
4. asemakaava 10556 (v.1998)
5. lähialueen ja torin nykyiset toiminnot
6. Helsingin raitiotieverkon kehitys

Valokuvat ja muu kuvamateriaali

7. ortoilmakuva
8. viistokuvia alueesta
9. valokuvia alueelta
10. julkisivukaaviot Töölöntoria ympäröivästä rakennuksista

Muu materiaali

11. Pissarakat, Töölön aseman viitesuunnitelma
12. Arvoympäristökortti 19.12.2007
13. Kampinmalmin ja Töölön aluesuunnitelma 2017-2026
14. Kampinmalmin ja Töölön aluesuunnitelma 2017-2026, LIITE2 Vuorovaikutuksen kooste 2016
15. Taka-Töölön ominaispiirreselvitys 2018: Töölöntorin kohdeanalyysi
16. 3D-malli olemassa olevasta ympäristöstä (skp, dwg)
17. Yrittäjien visioverstaan kooste (13.3.2019)
18. Asukaspalautekooste 2019
19. Pyöräliikenteen tavoiteverkko
20. Torin alueen nykytilanteen liikennekaavio (pdf)

Lisämateriaalia on osoitteessa:

<http://kartta.hel.fi/>

Tämän kilpailuohjelman liiteasiakirjojen 1. pohjakartta, 3. maanalainen asemakaava, 4. asemakaava, 7. ortoilmakuva, 8. viistoilmakuvat ja 16. 3D-malli tekijänoikeus: © Kaupunkimittauspalvelut, Helsinki 2019 / City Survey Services, City of Helsinki 2019.

Kilpailuehdotuksen laatijalla on oikeus käyttää kyseisiä materiaaleja ainoastaan Töölöntorin ideakilpailun kilpailuehdotuksen laadintaa varten.

2.2. Kilpailuseminaari

Kilpailuseminaari järjestetään 5.6.2019 klo 9-11 Töölön kirkon seurakuntasalissa, osoitteessa

Topeliuksenkatu 4, 00260 Helsinki.

Seminaarin yhteydessä on osallistujilla mahdollisuus tutustua kilpailualueeseen ja torin nykyiseen toimintaan.

2.3. Kysymykset

Kilpailijoilla on oikeus esittää ohjelmaa koskevia kysymyksiä ja pyytää lisäselvityksiä kilpailun aikana. Kysymyksiä voi esittää suomen kielellä. Kysymykset varustetaan nimimerkillä ja toimitetaan sähköpostilla kilpailusihteerille osoitteeseen mervi.savolainen@wsp.com. Viestin otsikkoon maininta "Töölöntorin ideakilpailu". Kysymysten tulee olla perillä viimeistään 30.8.2019 klo 12.00.

Kysymykset ja palkintolautakunnan vastaukset niihin julkaistaan kilpailun internet-sivulla noin kahden viikon välein (ei kuitenkaan heinäkuussa), mutta viimeistään 13.9.2019. Kaikki kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat nähtävillä julkisesti.

2.4. Kilpailuehdotusten näytteillepano

Kaikki arvosteluun hyväksytyt, kilpailuohjelman kohdassa 4.2 annetun ohjeen mukaisen julkaisuaineiston toimittaneet kilpailuehdotukset julkaistaan kilpailuajan umpeuduttua Helsingin Kerrokantasi-palvelussa, <https://kerrokantasi.hel.fi/>, missä yleisöllä on mahdollisuus kommentoida jokaista ehdotusta ennen palkintolautakunnan ratkaisua. Kommenteista laaditaan kooste palkintolautakunnalle arvostelun tueksi.

Kilpailun tuloksen julkistamisen jälkeen asetetaan palkintolautakunnan arvostelupöytäkirja nähtäville sivustolle www.hel.fi/suunnittelukilpailut.

Kilpailun voittaneet ehdotukset asetetaan näytteille erikseen ilmoitettavana ajankohdana.

2.5. Kilpailuehdotusten vakuuttaminen ja palautus

Kilpailun järjestäjät eivät vakuuta kilpailuehdotuksia eivätkä palauta niitä kilpailijoille.

2.6. Kilpailun ratkaiseminen ja tulosten julkistaminen

Kilpailu pyritään ratkaisemaan alkuvuodesta 2020.

Arvioinnista laaditaan pöytäkirja, joka sisältää kilpailun yleisarvostelun sekä ehdotuskohtaisen arvioinnin.

2.7. Jatkotoimenpiteet kilpailun jälkeen

Palkintolautakunta antaa suosituksensa jatkotoimenpiteistä kilpailun tuloksen perusteella.

Kilpailun järjestäjän tavoitteena on hankintalain mukaisesti tehdä suunnittelusopimus alueen jatkosuunnittelusta kilpailun voittajan tai yhden voittajista kanssa. Mikäli voittajia on useita, neuvotellaan näiden kaikkien kanssa.

Näkymä torin yli Töölöntorinkadulle
(Taka-Töölön ominaispiirreselvitys 2018: Töölöntorin kohdeanalyysi)

3. Kilpailutehtävä

3.1. Taustaa

Taka-Töölön alue ja Töölöntori

Koko Helsingin kantakaupunki on toiminnallisessa murroksessa ja muuttuu kaiken aikaa. Etu- ja Taka-Töölöönkin on suunniteltu uusia rakennuksia mm. sairaala-alueiden muutosten myötä. Töölöntorin lähialueilla asukasmäärä tulee kasvamaan seuraavien 5-10 vuoden sisällä arviolta n. 1 400 asukkaalla jo tiedossa olevien hankkeiden rakentuessa. Pidemmällä aikavälillä alueelle on odotettavissa myös lisää työpaikkoja, kun esimerkiksi Kivelän sairaala-alue ja Töölön varikko kehitetään. Vuoden 2018 lopulla avattu uusi maanalainen pysäköintihalli P-Töölö on lisännyt alueen pysäköintipaikkojen määrää yli 800 paikalla.

Pisarraradan tai muun maanalaisen raiteliikenneyhteyden toteutumisen myötä alueen saavutettavuus paranee entisestään Töölöntorille sijoittuvan aseman ansiosta. Myös suunnitteilla oleva Länsi-Helsingin raitiotie parantaa saavutettavuutta.

Töölöntori on osa valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä Taka-Töölön kerrostaloalue (RKY) ja yksi Helsingin yleisten alueiden arvoympäristöistä, arvoluokka II (arkkitehtoninen ja maisema-arkkitehtoninen arvo, alkuperäisyysarvo sekä sosiaalinen arvo: toritoiminta). Helsingin Taka-Töölön alue on maan suurin yhtenäinen 1930-luvun asuinkerrostalokorttelien alue, joka kuuluu kansainvälisen DOCOMOMO-järjestön hyväksymään suomalaisen modernismin merkkiteosvalikoimaan.

Pisarrarata

Maanalainen Pisarrarata on suunniteltu yhdistämään Töölön ja Hakaniemen alueet Helsingin keskustan ja Pasilan lähijuna-

liikenteeseen. Yksi Pisarraradan asemista on suunniteltu kilpailualueelle Töölöntorin kohdalle. Toteutuessaan Töölön asemalta kulkisi arviolta 16 000 matkustajaa vuorokaudessa.

Ratasuunnitelma on valmis ja rataa koskeva asemakaava on hyväksytty, mutta päätöksiä radan toteuttamisesta ei ole tehty. Kilpailutehtävän lähtökohtana on kuitenkin oletettu, että Pisarrarata toteutetaan ja että Töölöntorille rakennetaan sen asema.

Nykyinen toritoiminta

Töölöntorilla on harjoitettu perinteistä torikauppaa vuodesta jo vuosikymmeniä. Torikauppatoiminta on kuitenkin hiljentynyt viime aikoina ja torin luonne on nykyisin enemmän paikoitusalue kuin vilkas kohtaamispaikka.

Nykyisin torille sijoittuvat toiminnot ja palvelut:

- 1 kpl kukkamyyntiauto (ympärivuotinen)
- 1 kpl vihannesmyyntiauto (keväästä syksyyn)
- 2 kpl kahviloita (toinen ympärivuotinen ja toinen keväästä syksyyn)
- 2 kpl vihannes- ja marjamyyntipaikkaa (keväästä syksyyn)
- lisäksi muutama teltta- ja toripöytäpaikka kesällä satunnaisesti
- jäteasema (sekajäte, biojäte ja pahvi-keräys)
- vesikaivo (kesävesi)
- sähkönmyyntipiste (puhelin)

Tori on nykyisin avoinna maanantaisin klo 6.30-14 ja tiistaista lauantaihin klo 6.30-18. Torilla on myös järjestetty tapahtumia ja useana jouluna on torin keskellä ollut Töölö-Seura ry:n pystyttämä joulukuusi.

Kilpailualueen sijainti ja lähialue

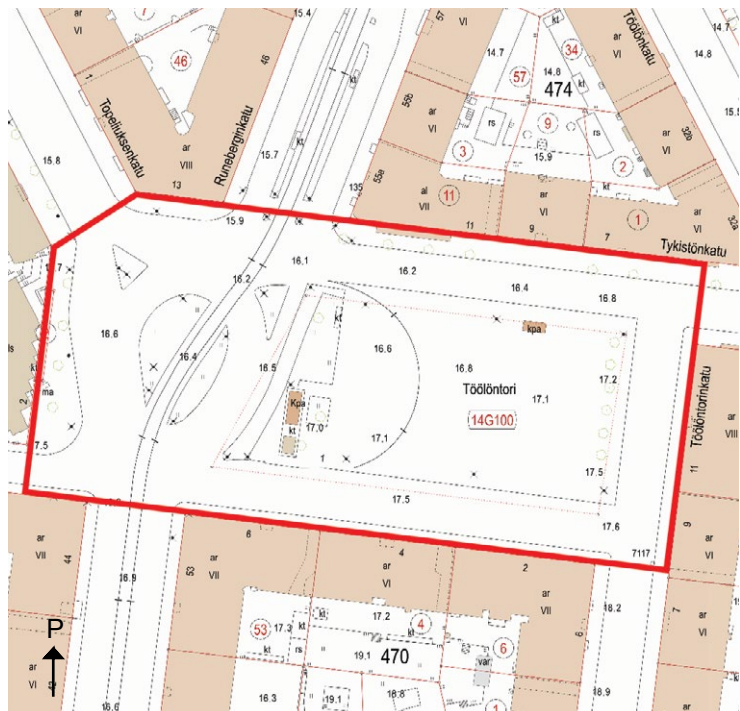
Torin nykyiset toiminnot

3.2. Kilpailualueen rajaus

Kilpailualue sijaitsee Taka-Töölössä Runeberginkadun ja Topeliuksenkadun risteyksessä. Alue rajautuu toriympäristöä reunustavien rakennusten julkisivuihin ja lännessä Kulttuurikeskus Sandelsiin.

Runeberginkadun risteysalue ja Kulttuurikeskus Sandelsin rakennuksen edusta ovat tärkeä osa Töölöntorin kokonaisuutta, mutta kilpailutehtävässä pääpaino on kuitenkin Töölöntorin suunnittelussa ja torin toimintojen parantamisessa.

Kilpailun tarkastelualueeseen kuuluvat torin lähikorttelit sivulla 13 esitetyllä alueella. Tarkastelualue huomioidaan kilpailuehdotuksen laadinnassa toimintojen, liikenteen ja palveluiden saavutettavuuden kautta.

Kilpailualueen rajaus

Töölönlahti
Tölvöken

Humalluodot
Hummelgrunden

Taivallahti
Edesviken

Kilpailualueen
rajaus

Tarkastelualue

250 m

3.3. Kilpailualueen kuvaus

Yleistä

Töölöntori on Etu- ja Taka-Töölön ainoa torialue ja alueen tärkein julkinen aukio. Se on tärkeä tekijä alueen identiteetin muodostamisessa. Töölöntori on kaupunginosansa keskeinen, tunnusomainen aukio ja samalla merkittävä solmukohta.

Toria kohti suuntautuvat pääkatujen näkymäakselit osuvat torin varrella sijaitseviin rakennuksiin, joiden julkisivut on suunniteltu näkymien kohokohdaksi ja alueen maamerkeiksi.

Kaupunkitilana Töölöntorin aukio ulottuu Runeberginkadun risteysalueen yli länteen, jossa aukion reunan muodostaa v. 2007 valmistunut Kulttuurikeskus Sandels.

Tori jakautuu tilallisesti ja toiminnallisesti kahteen erilaiseen osaan, joista länsiosaa hallitsee vilkkaiden pääkatujen liikenne. Aukion kahtiajakoa korostaa 1960-luvulla rakennetun kioskin, nurmikaistaleen ja 1930-luvulla istutettujen isojen vaahteroiden muodostama saareke.

Töölöntorin perussommitelma on säilynyt melko muuttumattomana 1930-luvulta lähtien. Tori ja sitä ympäröivä, samalta ajalta peräisin oleva rakennuskanta muodostavat merkittävän arvoympäristön.

Alueen myöhempiä muutosvaiheita ovat risteysjärjestelyt 1960-luvulta ja torin itäreunaan istutettu lehmusrivi 1970-luvulta.

Töölöntori vuonna 1975
(Valokuvaaja Kari Hakli, Helsingin kaupunginmuseo)

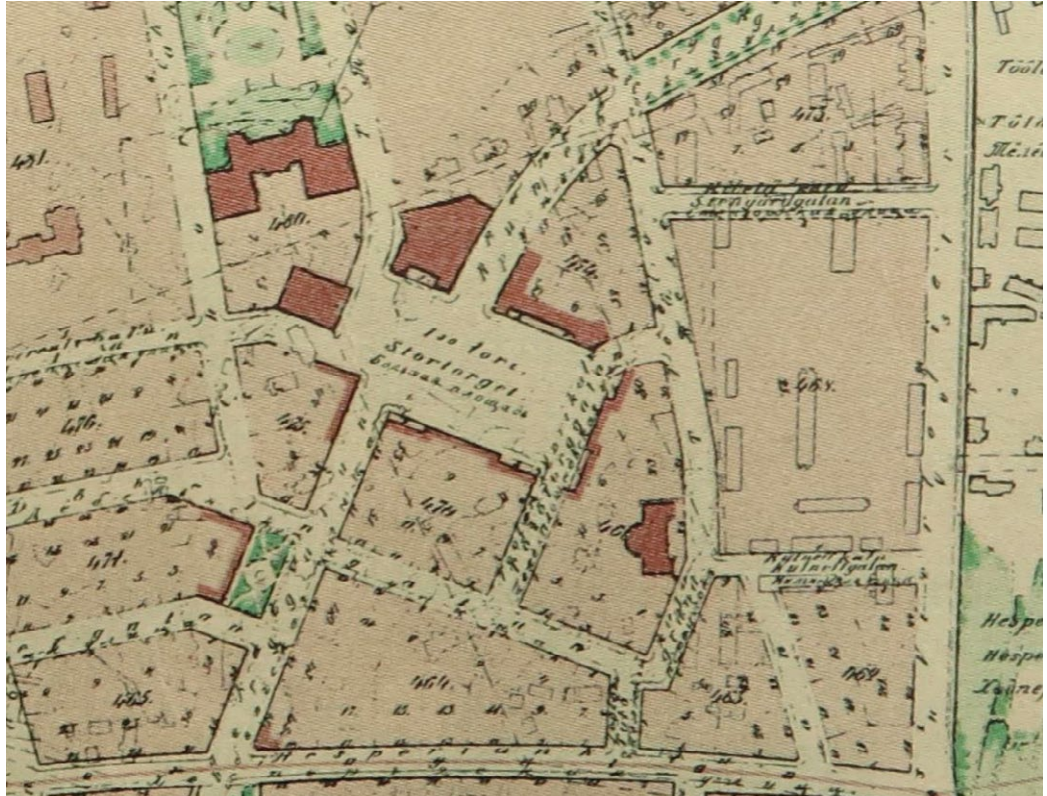

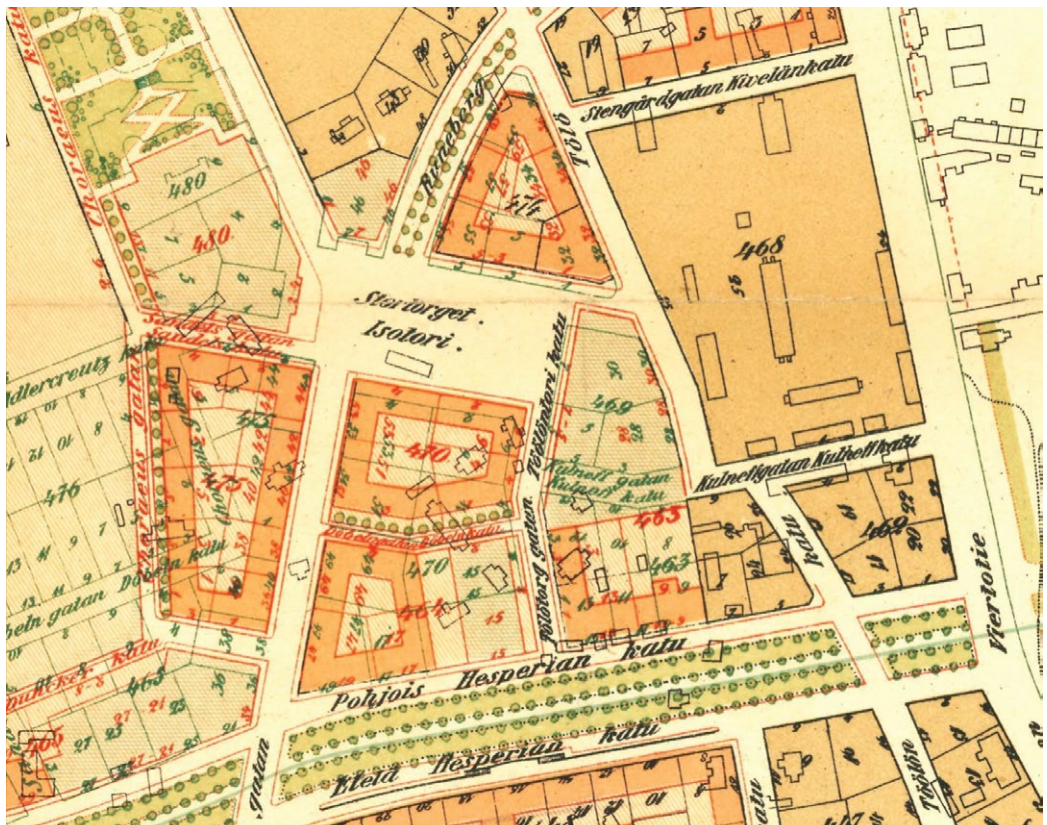
Alueen historialliset vaiheet

Töölöntori oli esitetty jo v. 1906 vahvistetussa Töölön asemakaavassa. Vuoden 1916 kaavamuuotoksen yhteydessä Töölöntori ympäristöineen oli saanut jo lähes lopullisen muotonsa.

Asemakaava
vuodelta 1906

Asemakaava
vuodelta 1916

Ilmakuva itään päin vuodelta 1936
(Valokuvaaja Veljekset Karhumäki Oy, Helsingin kaupunginmuseo)

Ilmakuva luoteeseen vuodelta 1965
(Valokuvaaja Kari Hakli, Helsingin kaupunginmuseo)

Torimyyjiä Töölöntorilla vuonna 1954
(Museovirasto)

Näkymä torin itäiseltä alueelta länteen vuonna 2018
(Taka-Töölön ominaispiirreselvitys 2018: Töölöntorin kohdeanalyysi)

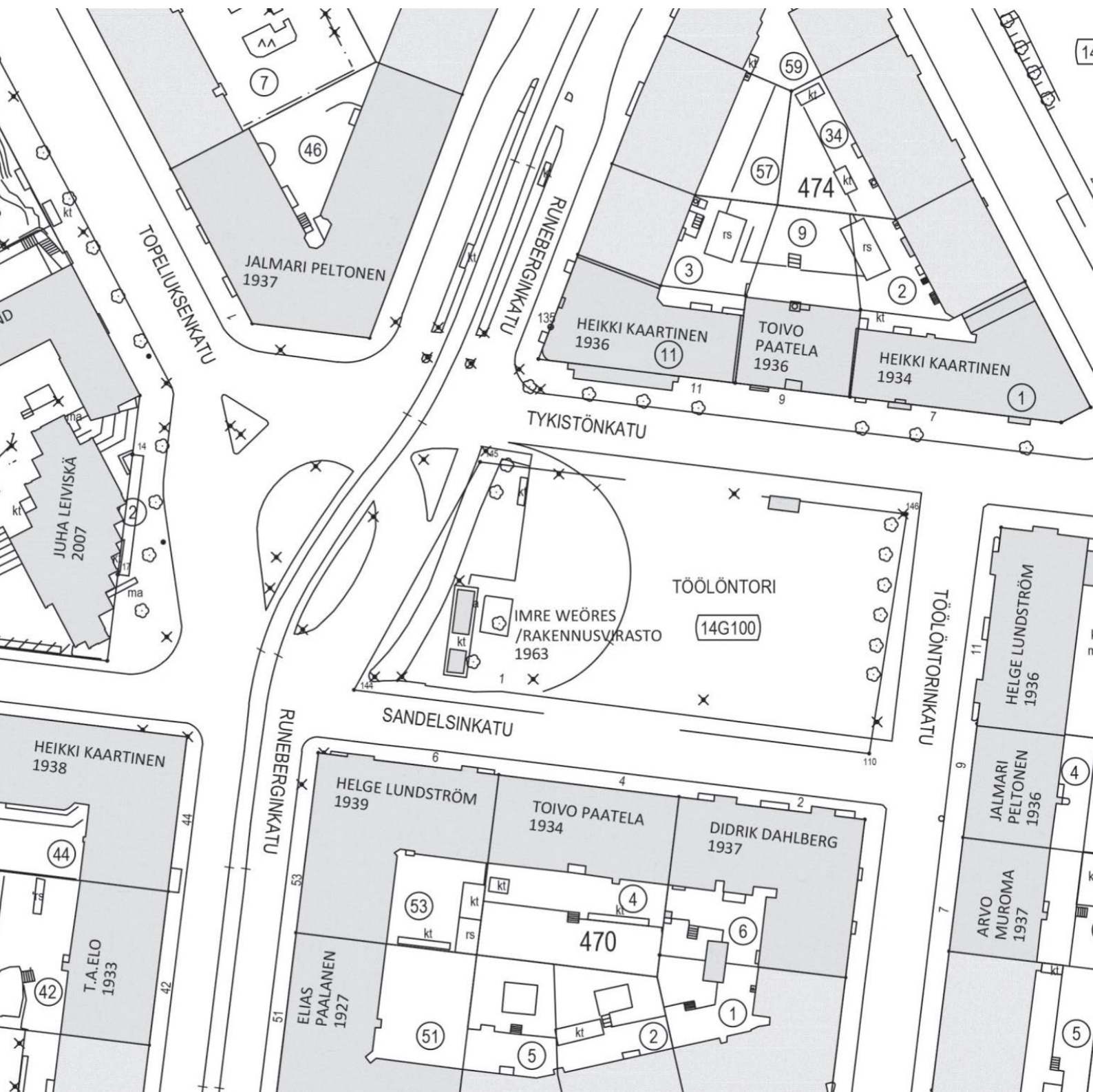
Rakennukset

Toria ympäröivät 6-8 -kerroksiset umpikorttelit. Useimmat rakennuksista ovat 1930-luvulta. Torin eri puolilla on katutasossa lukuisia liiketiloja, joihin on käynti torialuetta ympäröiviltä kaduilta.

Torin länsireunassa oleva kioskirakennus on vuodelta 1963. Kioskin alueelle on tarkoitus toteuttaa uusi lasiterassi kesän 2019 aikana. Kioskirakennuksessa on myös yleisö-wc.

Toria ympäröivät rakennukset, niiden suunnittelijat ja rakennusvuodet
(Taka-Töölön ominaispiirreselvitys 2018: Töölöntorin kohdeanalyysi)

Kivijalkaliikkeitä Töölöntorin eteläreunalla

Kioskirakennus

Istutukset, pintamateriaalit ja rakenteet

Komeat puut ovat tunnusomainen maa-merkki torille saavuttaessa, etenkin syysväriyksen aikana. Runeberginkadun reunan vaahteraistutus on vuodelta 1937.

Torin pohjois- ja länsireunan lehmukset ovat mahdollisesti alkuperäisiä, itäreunan lehmusrivi on istutettu 1970-luvulla. Tykistönkadun varressa olevien lehmusten kunto on heikko ja puurivistö on tarkoitus uudistaa.

Torin pintamateriaalina on Helsingille ominainen, viuhkamaisesti ladottu noppakiveys vuodelta 1937. Runeberginkadun ja Topeliuksenkadun risteysalueen korokkeen pintamateriaaleina on Topeliuksenkadun jalkakäytävillä aiemmin laajemmin käytetty 1930-luvun keltainen keraaminen laatta.

Töölöntorin alueella sijaitsee kolme mainoslaitetta, joista kaksi sijaitsee Tykistönkadun jalkakäytävällä ja yksi torin koilliskulmassa. Töölöntorilla on 15 runkolukittavaa pyörätelinettä ja Sandelsin edustalla 4 runkolukittavaa pyörätelinettä. Töölöntorinkadulla torin koilliskulmassa sijaitsee kaupunkipyöräasema.

Torin Sandelsinkadun puoleisella reunalla sijaitsee vesiposti. Lisäksi torilla on muutama penkki, roska-astioita ja sähkökaapeja. Pysäköintiä ja huoltoajoa torilla on ohjattu pollareilla ja ajoesteillä.

Jätehuolto torilla on järjestetty isoilla maanalaisilla säiliöillä, joita on erikseen sekajätteelle, biojätteelle sekä pahville. Torien jätejärjestelmät tullaan uusimaan lähiaikoina, mutta säiliöratkaisun on tarkoitus säilyä ennallaan.

Torin jätesäiliöt

Kivijalkaliikkeitä torin laidalla

Töölöntorinkadun kaupunkipyöräasema

Taksiasema

Katutason kivijalkaliiketilöiden rakenne v. 2016
(Taka-Töölön ominaispiirreselvitys 2018: Töölöntorin kohdeanalyysi)

Toritoimintaa Töölöntorilla vuonna 2019

Liikenne, saavutettavuus

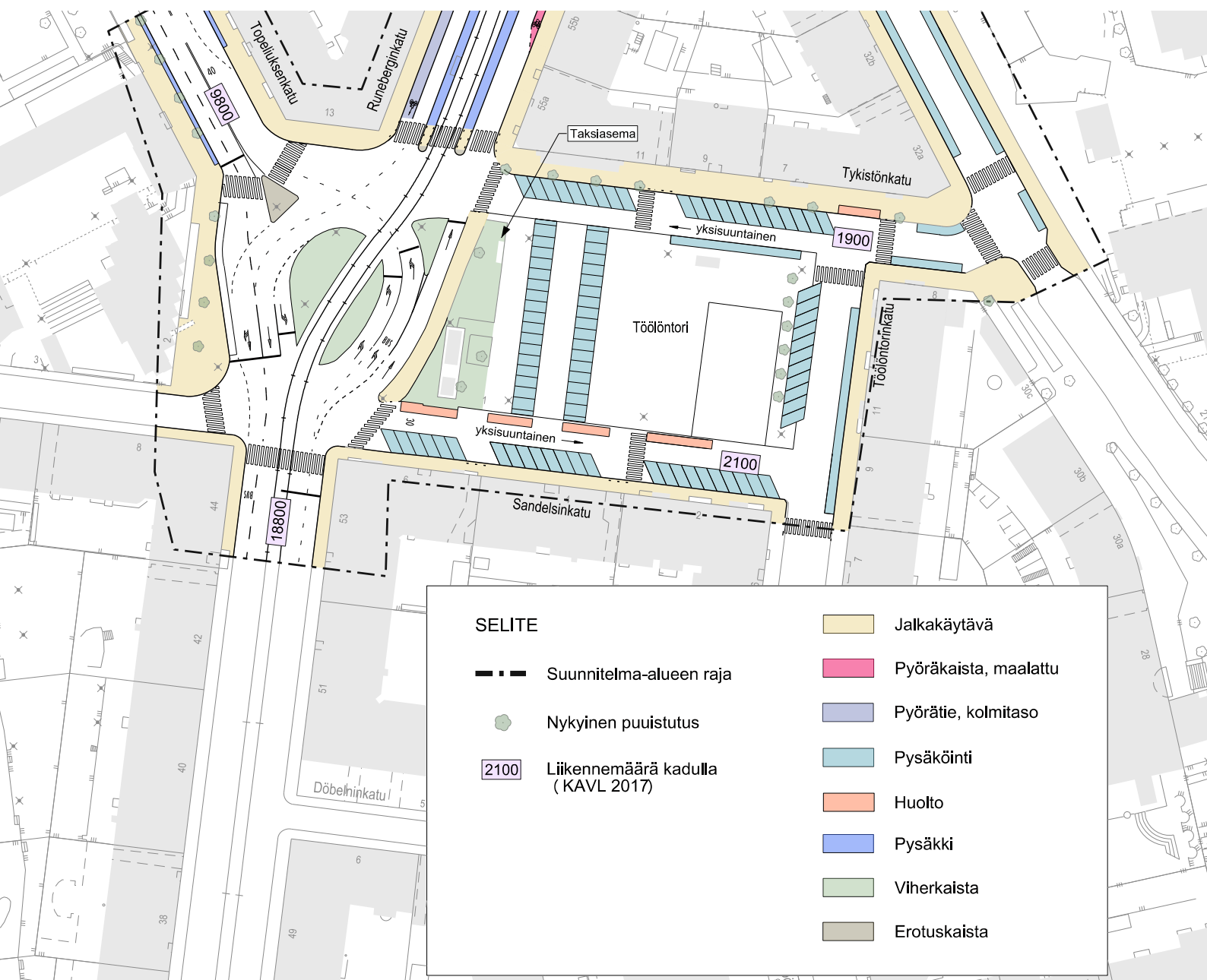
Töölöntori on jo tällä hetkellä hyvin saavutettavissa niin kokonaissaavutettavuudeltaan (henkilöauto, julkinen liikenne, pyöräily ja kävely) kuin myös pelkästään kestäviä kulkumuotoja tarkasteltaessa.

Tulevaisuudessa mahdollisesti toteutuvan Pisararadan myötä saavutettavuus paranee entisestään Töölöntorille sijoittuvan aseman ansiosta. Myös suunnitteilla oleva Länsi-Helsingin raitiotie parantaa saavutettavuutta. Alueelle on myös suunniteltu metrolinjaa, mutta sen mahdollises-

ta toteutumisesta ei vielä ole tarkempaa tietoa.

Nykyisin toria ympäröivillä kaduilla ja torin länsiosassa on yhteensä 114 autopaikkaa. Lisäksi torin itäosassa on pysäköintialue (24 ap), joka on päivisin torikauppiaiden ja iltaisin yleisessä käytössä.

Uusi pysäköintihalli on parantanut alueen paikoitusmahdollisuuksia. Ajo halliin on Töölönkatu 23 kohdalta. Töölöntoria lähinnä oleva jalankulkuyhteys halliin on Tykistönkadun itäpäässä.

Töölöntorin alueen nykyiset liikennejärjestelyt ja liikennemäärät

Yleiskaava

Koko Töölöntorin alue on merkitty Liike- ja palvelukeskusta C1 -merkinnällä. Liike- ja palvelukeskusta on alueen toiminnallinen, kävelypainotteinen keskus ja tärkeä arjen ympäristö. Liike- ja palvelukeskustan kaupallinen alue on kävelypainotteinen. Joukkoliikenneympäristö ja palveluihin johtavat reitit ovat esteettömyyden erikoistasa.

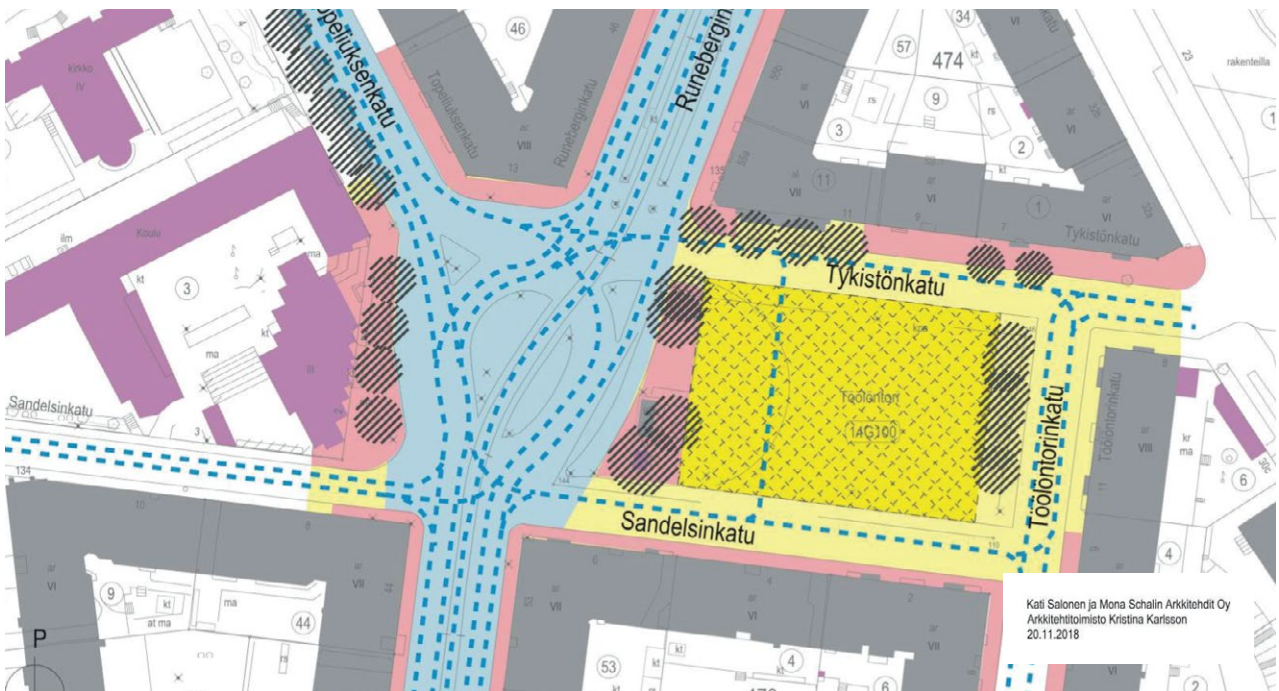
Keskustatoimintojen alue jatkuu Töölöntorilta pohjoiseen, itään ja etelään, mutta länsipuolella pian Runeberginkadun jälkeen alue muuttuu Kantakaupunki C2 -alueeksi.

Yleiskaavassa on Töölöntorin kohdalla varaukset Pesararadan ja Töölön metron linjauksille.

Yleiskaavan teemakartalla Pesararadan Töölön aseman eteläinen lippuhalli sijoittuu Töölöntorin ympäristöön. Aseman pohjoinen sisäänkäynti sijoittuu Oopperan, Kisahallin ja Olympiastadionin läheisyyteen.

Asemakaava

Alueella on voimassa asemakaava 10556 (vuodelta 1998) ja maanalainen asemakaava 12290 (vuodelta 2015). Maanalaisessa asemakaavassa 12290 osoitetaan esimerkiksi alueet, joille saa sijoittaa Pesararadan aseman Töölöntorille sijoituvat sisäänkäynnit. Asemakaava 10556 on ratkaisultaan vanhentunut eikä sitä tarvitse kilpailuehdotuksessa noudattaa.

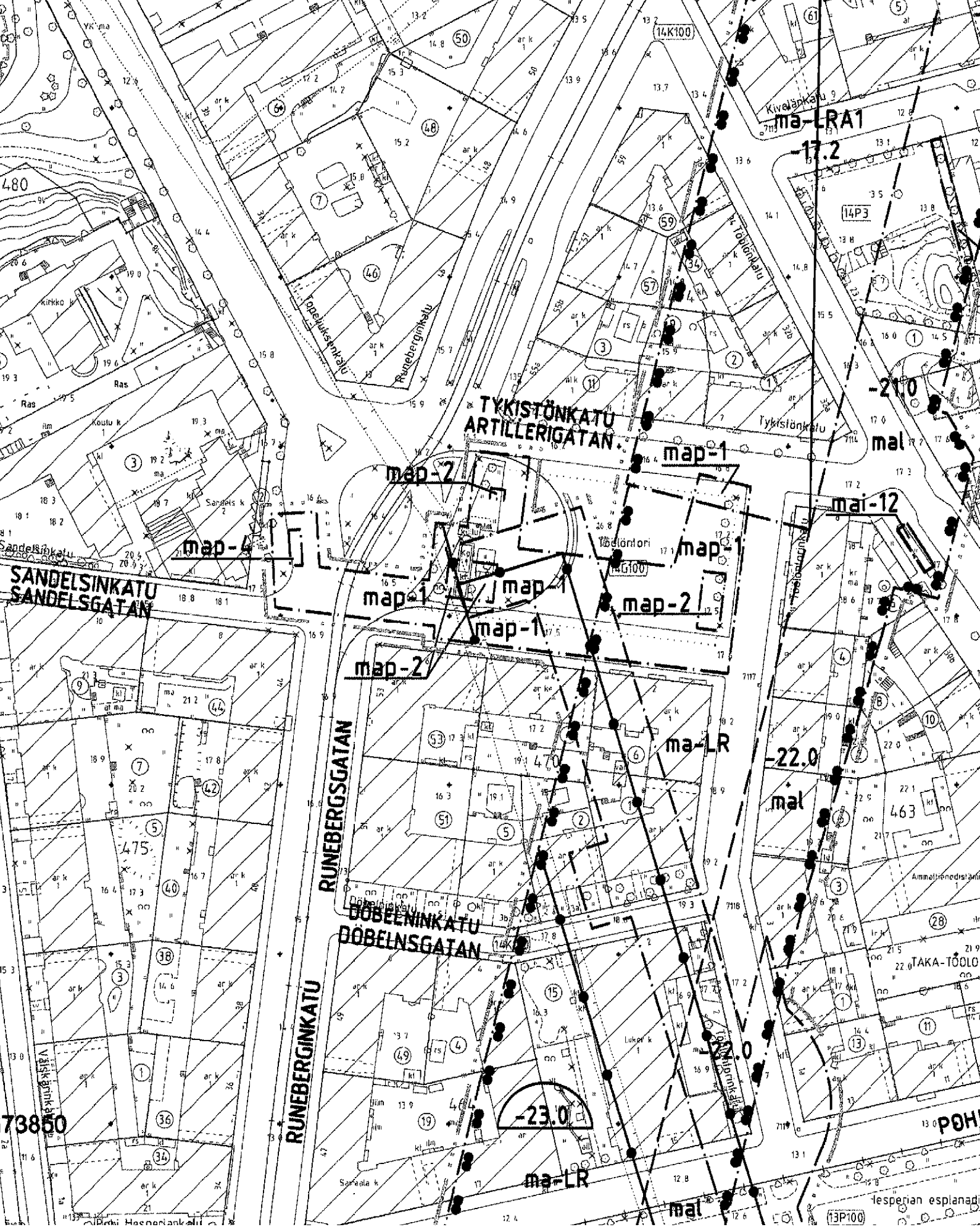

TILALLINEN JA TOIMINNALINEN JAKAUTUMINEN

	AVOIN TILA - TOIMINNALLINEN AUKIO		AVOIN TILA - LIIKENNEALUE
	AVOIN TILA - AUKIO		TILALLISESTI JAKAVA VYÖHYKE, PUURIVI
	TOIMINNALLINEN REUNAVYÖHYKE, JULKISET TOIMINNOT, LIIKETOIMINNOT		TOIMINNALLISESTI JAKAVA VYÖHYKE, LIIKENNE
	JULKINEN RAKENNUS		

Töölöntorin kaupunkitilan ominaispiirteet
(Taka-Töölön ominaispiirreselvitys 2018: Töölöntorin kohdeanalyysi)

Maalainainen asemakaava 12290
 (Kaupunkimittausspalvelut, Helsinki 2019)

3.4. Ideakilpailun tavoitteet

Töölöntorista houkutteleva kaupunkitila

Kilpailun tavoitteena on kehittää ja vahvistaa Töölöntorin identiteettiä ja imagoa "Töölön sydämenä" sekä luoda torista ja sen ympäristöstä viihtyisä ja elämyksellinen, oleskeluun ja asiointiin houkutteleva keskeinen kaupunkitila, joka liittyy alueen laadukkaaseen kaupunkikuvalliseen kokonaisuuteen.

Visio tulevaisuuden torista

Hiipunutta toritoimintaa halutaan vilkastuttaa mm. tukemalla torikauppaa, torin ympärivuotista ja sesonkiluonteista käyttöä sekä elävöittämällä Töölöntorin kaupunkiympäristöä.

Kilpailun tuloksena odotetaan ideoita, joilla lisätään torin vetovoimaisuutta kauppa- ja tapahtumapaikkana.

Kivijalkaliiketilat osaksi torikokonaisuutta

Tavoitteena on, että varsinaisesta torialueesta ja sitä ympäröivistä kivijalkaliiketilastoista muodostuu tilallinen ja toiminnallinen kokonaisuus, jossa asiointi on sujuvaa ja jossa liiketilat voivat liittyä osaksi torin kokonaisuutta.

Saavutettavuus, reitit

Töölöntorin toivotaan olevan helposti ja luontevasti saavutettavissa eri suunnista ja eri kulkuneuvoilla tultaessa sekä liittyvän entistä tiiviimmin osaksi alueen läpi kulkevaa reitistöä.

Niin paikallisten asukkaiden kuin alueella satunnaisesti kulkevien, esim. läheisten hotellien tai Töölönlahden tapahtuma-alueen vieraiden, toivotaan löytävän vaivattomasti Töölöntorille.

Tavoitteena on myös, että reitit Pisararadan asemalle sekä asemaan liittyvät rakennukset ja rakenteet muodostavat luontevan osan toria ja tukevat sen toiminnan kehittämistä.

3.5. Suunnitteluohjeet

Torin kehittäminen

Töölöntori tulee säilyttää kaikille avoimena, julkisena torialueena. Suunnitteluratkaisuilla etsitään Töölöntorille ominaista identiteettiä ja imagoa. Ratkaisujen tulee tukea alueen torikäyttöä sekä kivijalkaliiketilojen toimintaa ja niiden liittymistä paremmin osaksi toria.

Ratkaisujen tulee olla luonteeltaan aluetta elävöittäviä ja niiden tulee mahdollisuuksien mukaan tukea alueen ympärivuotista käyttöä.

Kaupunkitilaa rajaavien rakennusten vahva rooli sekä pitkät näkymät yli torin tulee säilyttää, mahdollisen rakentamisen torialueella tulee olla matalaa ja paviljonkimaista.

Torialueen jalankulkuympäristöä tulee eheyttää huomioiden eri liikkumismuotojen (jalankulku, pyöräily, autot, huoltoliikenne jne) vaatimat liikennejärjestelyt.

Toiminnallisuus, tapahtumapaikat

Torialueen toiminnallisuutta tulee kehittää esim. erilaisia tapahtumia ja käyttötapoja esittämällä. Alueen kahvila- ja ravintolatoiminnan kehittämistä tulee tutkia.

Torista tulee suunnitella houkutteleva ja viihtyisä oleskelupaikka, samalla kun liiketilojen näkymistä ja liittymistä torialueen kokonaisuuteen kehitetään.

Rakennukset

Lähtökohtana on, että torialue säilyy avoimena ja aukiomaisena. Kilpailuehdotuksessa on mahdollista esittää torille uutta, sen toimintaa tukevaa rakentamista, esimerkiksi liiketilaa tai ravintola- tai kahvilatilaa, joka ei muuta torin avointa luonnetta. Rakennusten koon sekä lukumäärän toivotaan kuitenkin olevan maltillisia.

Pisara-radan Töölön asemaa varten laadittujen suunnitelmien mukaan torin alueelle sijoittuu kolme sisäänkäyntiä asemalle sekä maanalainen lippuhalli. Pisara-radan aseman sisäänkäyntien on ajateltu liittyvän torialueen uusiin rakennuksiin, mikäli kilpailuehdotuksessa näitä torille esitetään.

Liiteaineistossa on esitetty Pisara-radan suunnittelun yhteydessä laadittu Töölön aseman sisäänkäyntien viitesuunnitelma. Sisäänkäyntien sijainnit ja kapasiteetti tulevat olemaan viitesuunnitelman ja maanalaisen asemakaavan mukaisia, mutta arkkitehtuuriltaan toteutus voi poiketa viitesuunnitelmasta.

Mikäli Töölön metro tai vastaava raideliikeneratkaisu toteutuu, käytetään Pisara-radan aseman sisäänkäyntejä yhteytenä metron/raideliikeneratkaisun laiturialueille.

Nykyinen kioskirakennus Runeberginkadun reunalla ei ole suojeltu. Kilpailuehdotuksessa on mahdollista esittää kioskirakennus ja lasiterassi purettavaksi.

Liikenne

Torin saavutettavuus kaikilla liikkumismuodoilla tulee mahdollistaa. Esteettömyys tulee huomioida suunnitteluratkaisuissa.

Toria ympäröivien katujen liikennejärjestelyjä voidaan muuttaa huomioiden kuitenkin torin sekä sitä ympäröivien kiinteistöjen huolto- ja pelastusliikenne. Ajo tonteille tulee järjestää toimivalla ja turvallisella tavalla.

Länsi-Helsingin raitioteiden yleissuunnitelman vaikutukset tulee huomioida Runeberginkadun ja Topeliuksenkadun risteuksen osalta. Suunnitelmassa tulee huomioida Pisara-radan aseman tilavaruudet.

Taksiasemalle tulee osoittaa luonteva sijainti torin läheisyydestä, samoin kaupunkipyöräasemalle torilta tai sen läheisyydestä.

Pysäköinti

Torialueen pysäköintijärjestelyt sovitetaan osaksi Töölöntorin kokonaiskonseptia.

Lähtökohtaisesti torin ja sen ympäristön pysäköintipaikkojen määrää on tarkoitus vähentää, koska uusi pysäköintilaitos tarjoaa runsaasti pysäköintitilaa. Kilpailualueelle tulee tutkia lyhytaikaiseen asiointipysäköintiin soveltuvia paikkoja. Toriyrittäjien autot tulee voida pysäköidä myyntipaikkojen läheisyyteen.

Pyöräpysäköintipaikkoja tulee osoittaa vähintään 40 kpl.

Istutukset, pintamateriaalit ja rakenteet

Torin vihreä ilme tulee säilyttää. Alueelle voi esittää uusia istutuksia siten, että torin aukiomainen luonne kuitenkin säilyy.

Torin pintamateriaalien tulee olla korkealaatuisia ja visuaalisesti yhtenäisiä. Pintamateriaalien valinnassa tulee huomioida Töölöntorin ominaispiirteet sekä kaupunkikuvalliset ja historialliset arvot. Materiaalien valinnassa tulee myös huomioida torin käyttötarkoitus.

Kalusteiden ja varusteiden tulee olla tarkoituksenmukaisia, korkealaatuisia ja visuaalisesti yhtenäisiä.

Valaistus

Torialueen valaistus uusitaan. Valaistuksen tulee tukea torin ilmettä ja torille suunniteltua käyttöä ja toimintoja, esimerkiksi ottamalla huomioon eri vuodenaikojen ja tapahtumien tarpeet.

Tekniikka, huolto

Torialueelle järjestetään ajatellun käytön tarvitsemat sähköliittymät ja vesipisteet. Torimyyjille ja asiakkaille tulee olla erilliset wc-tilat, jotka sijoitetaan esim. osaksi uusia rakennuksia. Näiden suunnittelussa tulee huomioida myös erilaiset tapahtumat ja huolto.

Kilpailijan tulee esittää torialueen toimintojen tarvitsema jätehuolto ja sen sijainti, lähtökohtaisesti hyödyntäen nykyisen järjestelmän kaltaista syväkeräysjärjestelmää. Jätehuollon suunnittelussa ja sijoittelussa tulee ottaa huomioon säiliöiden koko ja tyhjennettävyyden. Säiliöiden paikkaa voi tarvittaessa muuttaa.

3.6. Arvosteluperusteet

Palkintolautakunta arvioi ehdotuksia seuraavista näkökulmista painottaen ratkaisujen innovatiivisuutta, omaleimaisuutta sekä kehitys- ja toteutuskelpoisuutta:

- Töölöntorin imago ja identiteetti sekä kokonaisratkaisun idea – vetovoimaisen kaupunkitilan muodostaminen kaikille kaupunkilaisille
- Arkkitehtoninen ja maisema-arkkitehtoninen kokonaisuus
- Houkuttelevuus ja toimivuus torikaupan ja muun elinkeinotoiminnan kannalta
- Rakennetun kulttuuriympäristön arvojen ja ominaispiirteiden huomioiminen
- Liikkumisen ja liikenteen toimivuus, alueen käveltävyys
- Toteutettavuus, teknisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaiset ratkaisut

Edellä mainittujen kokonaisuuksien ansiota pidetään tärkeämpänä kuin yksityiskohtien virheettömyyttä.

4. Kilpailuehdotuksen laadintaohjeet

4.1. Kilpailuehdotuksessa esitettävä aineisto

Aineiston kohdat 1-4 ovat pakollisia.

Kohtien 5-6 aineistoa voi kilpailija voi esittää harkintansa mukaan sopivalla tavalla kuvaamaan ehdotuksensa keskeisiä ideoita, kuten toiminnallista tai kaupallista konseptia, kaupunkikuvallisia ratkaisuja ja tulevaisuuden torin visiota.

1. Selostus

Ehdotusta kuvailevasta selostuksesta tulee ilmetä ehdotuksen keskeiset kaupunkikuvalliset, toiminnalliset ja liikenteelliset ratkaisut.

Selostus on kooltaan A4, fontti 11pt ja se sijoitetaan osaksi kuvaplanssia. Selostusteksti toimitetaan myös erillisellä A4-arkilla tulostettuna planssien mukana sekä sähköisessä muodossa.

2. Asemapiirros 1:500

Kilpailualueen piirroksessa tulee esittää mm. torialueen järjestelyt, ulkotilojen käyttötarkoitukset, materiaalit, kulkureitit, ajoyhteydet, pysäköinti, kasvillisuus sekä kalusteet ja varusteet.

Piirustuksessa esitetään uusien rakennusten ja rakenteiden sijainti ja laajuus sekä niiden käyttötarkoitukset.

3. Näkymäkuva

Ehdotuksessa tulee esittää vähintään yksi toria ja suunnitelman keskeistä ideaa kuvaava perspektiivikuva jalankulkijan katselukorkeudelta.

4. Kaavio liikkumisen ja liikenteen järjestelyistä 1:2000

Ehdotukseen liitetään ideaa havainnollistava kaaviomainen esitys toimintojen sijoittumisesta ja liikennejärjestelyistä sekä torialueen liittymisestä kilpailualueen ulkopuolelle ympäristöön, esim. alueen läpi kulkevista, Töölön eri osia yhdistävistä reiteistä. Kaaviossa esitettävän reitistön tulee ulottua kilpailun tarkastelualueelle.

5. Korttelileikkaus 1:500

Leikkauspiirustus havainnollistaa torialueen uusien elementtien suhdetta olemassa olevaan ympäristöön. Leikkausviivat esitetään asemapiirroksessa.

6. Muu suunnitelmaa havainnollistava aineisto

Kilpailuehdotuksen idean havainnollistamiseksi voi keskeisistä kohdista esittää detaljipiirustuksia soveltuvassa mittakavassa. Lisäksi voi esittää näkymäkuvia tai kaavioita tarpeen mukaan annetun alustamäärän puitteissa.

4.2. Kilpailuaineiston toimitus

Suunnitelmat esitetään vaakasuuntaisilla, jäykille alustoille (plansseille) kiinnitetyillä 297 mm x 420 mm (A3-) arkeilla. Alustojen enimmäismäärä on 5 kpl. Piirustusten tulee olla julkaisukelpoisia ja käsittelyn kestäviä.

Ehdotuksen yhteydessä on jätettävä muistitikku tai cd/dvd-levy, jossa on tallettuna:

Kilpailumateriaali (planssit) yhtenä pdf- tiedostona A3-koossa

- tiedostokoko enintään 10 Mt
- nimettynä muotoon:
"nimimerkki_planssit.pdf"

Asemapiirros 1:500 (aineistokohta 2)

- jpg-tiedosto
- tiedostokoko enintään 800 kt
- nimettynä muotoon
"nimimerkki_aseapiirros.jpg"

Näkymäkuva (aineistokohta 3)

- jpg-tiedosto
- vaakasuuntainen, leveys 1200–1500 pikseliä
- tiedostokoko enintään 800 kt
- nimettynä muotoon
"nimimerkki_esittelykuva.jpg"

Ehdotusta kuvaileva teksti

- tekstitiedostona (doc/rtf/txt)
- enintään 2 000 merkkiä
- nimettynä muotoon
"nimimerkki_verkkoteksti.doc/.rtf/.txt"

Kilpailun järjestäjä voi käyttää sähköisiä dokumentteja viestinnässään eri kanavissa ja luovuttaa niitä myös kolmansille osapuolille julkaistavaksi uutisoinnin yhteydessä tai muussa ei-kaupallisessa tarkoituksessa.

Kaikista sähköisesti palautettavista tiedostoista on poistettava kaikki tekijän tunnistetiedot.

4.3. Kilpailusalaisuus

Kilpailu on salainen. Kilpailuehdotuksen jokainen asiakirja on varustettava nimimerkillä. Kilpailuehdotuksista tai sähköisesti toimitettavista aineistoista ei saa käydä ilmi tekijätietoja.

Kilpailuehdotuksen mukana on jätettävä suljettu, nimimerkillä varustettu kirjekuori, joka sisältää:

- kilpailuehdotuksen laatijoiden nimet, mahdolliset yritysten nimet ja yhteystiedot (yhteyshenkilön nimi, postiosoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite)
- tekijänoikeuden haltijan/haltijoiden nimi.

Kilpailun järjestäjä huolehtii kilpailusalaisuuden säilymisestä kilpailutöiden vastaanottamisen yhteydessä siten, että lähetyksen päällä olevat merkinnät (lähettäjä tiedot, postileimat tms.) eivät tule palkintolautakunnan tietoon.

4.4. Kilpailuehdotusten sisäänjätö

Kilpailu päättyy 11.10.2019.

Kilpailuehdotukset on jätettävä mainittuna päivänä klo 15.00 mennessä vahtimestaripisteeseen osoitteeseen:

*Helsingin kaupunki
Kansakoulukatu 3
Helsinki*

tai jätettävä todistettavasti postin tai muun kuljetuslaitoksen toimitettavaksi saman päivän aikana osoitteeseen:

*Kaupunkiympäristön toimiala
Maankäyttö ja kaupunkirakenne
Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu
PL 58211
00099 HELSINGIN KAUPUNKI*

Kilpailuehdotuksen jättäjän tulee huolehtia, että pakkauksen päälle tulee vastaanottajan, postitoimipaikan tai kuljetusliikkeen kuittaus tai leima, josta jättöaika käy ilmi.

Lähetyksen päälle merkintä "Töölöntorin ideakilpailu".

Helsingissä 14.5.2019

Palkintolautakunta

Helsinki